

Nr. 65

Viti i gjashtë i botimit

Tetor 2018

Në këtë numër do të gjeni:

- *Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri*
- *Sfidë dhe motivim i Organizatave të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës dhe i komuniteteve për të rritur reagimin dhe presionin në procesin e vendimarrjes publike në mirëmenaxhimin e zonave të mbrojtura*
- *Mbrojtja e Deltës së Bunës*
- *Iniciativa të aktiviteteve të ekoturizmit në Zonat e Mbrojtura*
- *Projekti "Junior Rangers - Shpresë për të ardhmen / nga ShKPSH*
- *Webinar me peshkatarët italianë*
- *Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?*
- *...me këtë rast Ju kujtojmë se...*
- *Njoftime*

Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri

Më datën 28 Shtator 2018, në Tiranë, u mbajt takimi inaugurues për projektin "Fuqizimi i

Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri", i financuar nga Bashkimi Evropian (BE), në kuadër të programit "Mbështetje për kapacitetet e organizatave të shoqërisë civile", dhe që zbatohet nga Instituti për Ruajtjen e Natyrës

Vijon në faqe 2

Vijon nga faqe 1 në Shqipëri (INCA) në bashkëpunim me Bashkimin Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN) dhe Agjencinë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura (AKZM).

Në takim morrën pjesë: Drejtues dhe stafi i INCA, z.Boris Erg, *Drejtor i IUCN-ECARO*, z.Edvin Pacara, *Delegacioni i BE-Shqipëri*, përfaqësues nga AKZM, disa OJF lokale dhe AdRZM.

Takimi shërbeu si një mjet komunikimi për njohjen me objektivat, rezultatet e pritshme, aktivitetet e lidhura me zbatimin e projektit, me informimin dhe bashkëpunimin gjithëpërfshirës me Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile (OMSHC) rreth ndikimeve direkte dhe indirekte që do të ketë zbatimi i projektit në forcimin e kapaciteteve të tyre.

Projekti synon të rrisë dhe fuqizojë aftësitë dhe rolin aktiv të Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile (OMSHC) në zbatueshmërinë e legjislacionit, në luftën kundër korrupsionit dhe minimizimin e ndikimeve negative në mirëmenaxhimin e burimeve natyrore dhe zonave të mbrojtura; të inkurajojë bashkëpunimin ndërmjet OMSHC-ve dhe autoriteteve publike, komuniteteve lokale dhe mediave, si dhe të nxisë rrjetëzimin dhe ndërtimin e partneritetit mes tyre. Projekti merr në konsideratë 4 zona të mbrojtura: Parkun Kombëtar "Divjakë-Karavasta", Parkun Kombëtar "Shebenik-Jabllanicë", Parkun

Natyror "Kune-Vain-Tale" dhe zonën detare të Porto Palermos.

Këto zona janë të vendosura kryesisht në rajonet rurale, ekonomikisht nën presion me komunitetet përreth, që tashmë janë duke u përballur me një numër sfidash strukturore. Ky veprim do të angazhojë komunitetet lokale dhe do të rrisë pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore, duke u dhënë zë grave, pakicave dhe grupeve të tjera vulnerabël.

Palët kyçe të interesit që përfshihen në këtë proces do të jenë: (i) Organizatat mjedisore të shoqërisë civile, (ii) Autoritetet përgjegjëse për ruajtjen e natyrës, përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe menaxhimin e ZMM-ve në të gjitha nivelet e qeverisjes, (iii) Sektorin privat, komunitetet ku janë vendosur ZM-të, (iv) Mediat lokale dhe kombëtare.

Objektivi i përgjithshëm i projektit synon: "Të mbështesë punën advokuese të OMSHC-ve për të promovuar mbrojtjen e mjedisit, për të luftuar kundër korrupsionit në mjedis dhe ndryshimeve të klimës, si dhe të rrisë e forcojë të drejtën e informimit publik në proceset e vendimmarrjes që prekin mjedisin".

Objektivi specifik 1: "Të rrisë dhe fuqizojë aftësitë dhe rolin aktiv të OMSHC-ve në zbatueshmërinë e legjislacionit, në luftën kundër korrupsionit dhe minimizimin e ndikimeve negative në menaxhimin e burimeve natyrore

Vijon në faqe 3

dhe zonave të mbrojtura".

Objektivi specifik 2: "Të inkurajojë bashkëpunimin ndërmjet OMSHC-ve dhe autoriteteve publike, komuniteteve lokale dhe mediave, të nxisë rrjetëzimin dhe ndërtimin e partneritetit mes tyre, në krijimin e një programi pune afatgjatë me fokus përmirësimin e detyrimit të zbatimit të legjislacionit kombëtar dhe acqisive të BE-së, në fushën e mbrojtjes së natyrës.

Partnerët e këtij projekti do të angazhohen në ngritjen e kapaciteteve të OMSHC-ve përmes aplikimit të një pakete trajnimit, e cila do të kombinojë si informacionin mbi paketat legjislative në fuqi, me fokus përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore, si dhe metodat e mundësitë për advokim dhe pjesëmarrje të publikut të gjerë në vendimmarrje.

Në kuadër të projektit do të përgatitet një vlerësimin i nevojave për kuadrin rregullator të pjesëmarrjes publike në procesin e vendimmarrjes për përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore dhe ZM.

Projekti do të aplikojë një program grantesh në shkallë të vogël, që do të ofrojë mbështetje për OMSHC-të lokale në katër zonat pilote, për të përmirësuar kapacitetin dhe autonominë e tyre, për t'u angazhuar në advokime dhe konsultime publike, që synojnë rritjen e transparencës në proceset vendimmarrëse lidhur me ruajtjen e natyrës, përdorimin e qëndrueshëm të burimeve

natyrore dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura. Një vend të veçantë në projekt do të zërë edhe bashkëpunimi dhe rritja e kapaciteteve profesionale të përfaqësuesve të medias lokale, gjë e cila pritet të ndihmojë në fuqizimin e marrëdhënieve me Median.

Aktivitetet e projektit do t'i shërbejnë këtij qëllimi kryesor, duke vepruar në tre drejtime kryesore: 1) Ngritjen e kapaciteteve të një rrjeti OMSHC-së; 2) Përcaktimin e mesazhit advokues për të përmirësuar transparencën e vendimmarrjes mbi përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore; dhe 3) Sigurimin e një platforme për dialog të fuqishëm mes të gjitha grupeve të interesit: OMSHC-ve, medias, autoriteteve qeveritare, investitorëvetë sektorit privat dhe institucionet financiare.

Empower Environmental Civil
Society Organizations to promote
nature protection in Albania

A1.1 Krijimi i një rrjeti kombëtar të OMSHC-ve.

Mbështetja financiare do t'i jepet OMSHC-ve fituese, për të zhvilluar advokim dhe aktivitete lobimi, me synimin e rritjes së transparencës në proceset vendimmarrëse, lidhur me ruajtjen e natyrës, përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe menaxhimin e zonave

Vijon nga faqe 3 të mbrojtura.

OMShC fituese do jenë pjesë në një sërë trajnimesh për të rritur njohuritë e tyre mbi legjislacionin përkatës kombëtar, për të luftuar korrupsionin, për të zvogëluar ndikimin negativ mbi pasuritë natyrore, për të marrë pjesë në proceset e vendimmarrjes dhe ngritjen e kapaciteteve të tyre për të advokuar dhe lobuar.

Nëpërmjet këtyre aktiviteteve, OMSHC lokale do të lidhen me njëri-tjetrin për të formuar një rrjet, ku mund të shkëmbejnë informacione dhe përvoja përtej jetës së këtij projekti si dhe do të fitojnë përvojë shtesë në hartimin, raportimin dhe zbatimin e projekteve.

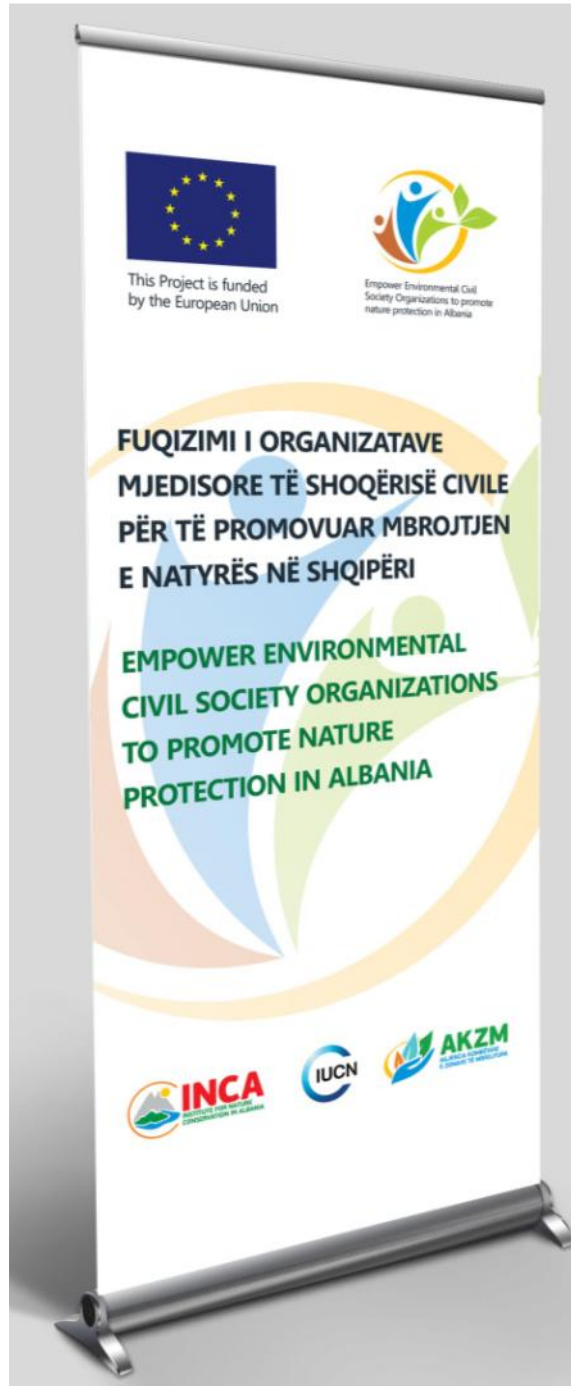
INCA&IUCN, së bashku me OMSHC-të lokale, do të krijojnë edhe një rrjet kombëtar, që do të formalizohet përmes një memorandumi mirë kuptimi.

A1.2 Ndiqma financiare për OMSHC-të përfituese.

Parashihet të zbatohet një program grantesh, në shkallë të vogël, që ofron mbështetje për OMSHC-të për të përmirësuar kapacitetin dhe autonominë e tyre dhe për t'u angazhuar në advokim dhe konsultime publike.

Do të hartohet një thirrje e hapur për propozime nga OMSHC-të dhe do të publikohet sa më gjerësisht të jetë e mundur përmes web faqeve organizative të aplikuesit, portalet elektronike të lajmeve dhe mediave sociale. Përmes një procesi

konkurrues dhe transparent, grantet do të jepen për të paktën një ose dy OMSHC për zonat pilote. Kohëzgjatja e çdo granti do të jetë 18-24 muaj. Vlera e grantit financiar do të jetë midis 10-20 mijë euro.

A1.3 Prodhimi i një Doracakut për Avokim dhe Lobim.

Për të rritur kapacitetin e këtyre OMSHC-ve, do të hartohet një Doracak për Advokacinë dhe Lobimin. Ky doracak do të përfshijë përgjithësimet, konceptet, rastet e studimit (në veçanti rastet e advokimit dhe lobimit në lidhje me ruajtjen e natyrës dhe menaxhimin e ZM) dhe praktikatat më të mira për advokim, lobim, aktivitete vëzhguese dhe metoda të tjera të zbatimit të presionit publik, për të modeluar siç duhet veprimet e qeverisjes. Bashkimi Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës do të jetë konsulent i kryesor në zhvillimin e Doracakut. Ky doracak do të shpërndahet në të gjithë rrjetin e OMSHC-ve për reagime. Një version përfundimtar i doracakut do të prodhohet në dy gjuhë: shqip dhe anglisht. Një version i shtypur i doracakut

do të shpërndahet gjerësisht tek OMSHC-të, mediat e identifikuar dhe një version elektronik do të vihet në dispozicion në internet në faqen e internetit të projektit. Doracakut do të jetë një mjet i rëndësishëm për t'u përdorur dhe zbatuar gjatë zbatimit të aktiviteteve për

Vijon në faqe 5

Vijon nga faqe 4

ndërtimin e kapaciteteve.

A1.4 Zhvillimi dhe kryerja e një trajnimi kombëtar mbi advokimin.

Është shumë e rëndësishme të ndërtohet kapaciteti i OMSHC-ve dhe palëve të tjera të interesit për të mbrojtur dhe lobuar në mënyrë efektive, andaj INCA&IUCN do të kryejnë një trajnim kombëtar në këtë kuadër. Ky trajnim, gjithashtu, do të ofrojë një mundësi për të trajnuarit për të krijuar rrjetëzimin dhe për të ndërtuar marrëdhënie me njëri-tjetrin.

IUCN do të jetë këshilluesi kryesor edhe në zhvillimin e kurrikulës për trajnimet e advokimit, i cili do të bazohet në versionin e Doracakut.

Njëherazi INCA&IUCN do të organizojnë një trajnim një ditor kombëtar me përfaqësues të 20 OMSHC-ve nga Tirana dhe zonat pilote (duke përfshirë, por pa u kufizuar në të gjitha OMSHC-të fituese të minigranteve) si dhe përfaqësues nga mediat. IUCN do të sigurojë të dhëna në rendin e ditës dhe përmbajtjen e programit të trajnimit. Si rrjedhje e këtyre trajnimeve, OMSHC-të, që marrin pjesë, do të kenë mundësinë të takohen me njëri-tjetrin dhe të krijojnë marrëdhënie bashkëpunimi. Një pjesë e personave të ftuar në trajnim do të jenë edhe përfaqësuesit e AKZM dhe AdRZM.

A1.5 Kryerja e një sërë trajnimesh mbi legjislacionin kombëtar dhe luftën kundër korrupsionit, me fokus përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe mirëmenaxhimin e zonave të mbrojtura.

Ky aktivitet do të rrisë njohuritë e përgjithshme të OMSHC-ve dhe mediave rreth legjislacionit përkatës kombëtar për ruajtjen e natyrës dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura, luftimin e korrupsionit dhe zvogëlimin e ndikimit negativ mbi pasuritë natyrore, pjesëmarrjen publike në proceset vendimmarrëse si dhe do të ndërtojë kapacitetet e tyre për të advokuar dhe lobuar. Këto trajnime do të ilustrojnë, gjithashtu, se si

përfaqësues të shoqërisë civile, të gazetarëve dhe të trajnuarit mund të jenë aktivë dhe kanë të drejtë të angazhohen në procesin e vendimmarrjes për të rritur transparencën publike dhe konsideratat mjedisore. Këto trajnime do të mbahen në nivel lokal, duke u fokusuar në zonat përkatëse të përzgjedhura.

INCA&IUCN do të zhvillojnë së bashku hartimin e kurrikulës, duke përfshirë informacionin për zbatimin e legjislacionit kombëtar për natyrën ruajtjen dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura, praktikën më të mira ndërkombëtare, direktivat përkatëse të BE-së dhe angazhimet e tjera ndërkombëtare.

Kësisoj, do të përfshihen informacionet nga Konventat Aarhusit dhe do të prodhohet një vlerësim i nevojave për secilën zonë pilote, sipas problematikave me të cilat përballen. Qëllimi i këtij trajnimi do të jetë përmirësimi i njohurive të brendshme të OMSHC-ve për praktikën më të mira kombëtare dhe të BE-së për të siguruar pjesëmarrjen e publikut nëpërmjet shkëmbimit të informacionit dhe përvojave, të cilat do të rrisin rolin e tyre mbikëqyrës dhe aftësinë për të njohur mangësitë në kuadrin përkatës rregullator kombëtar.

Duke forcuar kuptueshmërinë e shoqërisë civile për mjetet dhe aktivitetet e advokimit të politikave, ky trajnim do t'i mundësojë OMSHC-ve të hartojnë dhe zbatojnë një plan advokimi për të përmirësuar kuadrin e menaxhimit dhe përdorimit të ZM-ve dhe burimeve natyrore në zonat pilote. Partnerët dhe përfaqësuesit nga të gjithë përfituesit do të mblidhen së bashku dhe do të zhvillojnë së paku një trajnim një ditor në secilën prej katër zonave pilote të përzgjedhura me fokus të veçantë në vlerësimin e nevojave të secilës zonë pilote specifike, sipas problemeve kritike me të cilat ballafaqohen dhe mjetet e advokimit për t'i zgjidhur ato.

Përfaqësues nga 5-10 OMSHC-ve,

Vijon në faqe 6

Vijon nga faqe 5

nga mediat dhe institucioni publik lokal dhe rajonal do të ftohen të marrin pjesë në trajnimin njëditor në të katër zonat pilote. Pjesë e personave të ftuar në trajnim do të jenë edhe përfaqësuesit e qeverisjes vendore dhe personeli i administratës së zonave të mbrojtura, për të siguruar komunikimin dhe për të ndërtuar lidhje bashkëpunimi midis tyre dhe komunitetit. Balanca gjinore do të ketë një vëmendje të rëndësishme.

A2.1: Analiza e vlerësimit të nevojave për kuadrin rregullator në procesin e vendimmarrjes së menaxhimit dhe përdorimit të burimet natyrore të ZMM si dhe çështjet e pjesëmarrjes publike.

Ky aktivitet do të formalizojë analizat e thelluara të vlerësimit të nevojave të kuadrin rregullator kombëtar, që lidhen me procesin e vendimmarrjes së menaxhimit dhe përdorimit të burimet natyrore dhe ZMM-ve. Do të identifikohen mangësitë shtesë në kuadrin rregullator. Analiza do të realizohet nga konsulentët kombëtarë, të cilët do të shqyrtojnë kuadrin kombëtar rregullator dhe legjislativ mbi burimet natyrore, përdorimin dhe menaxhimin e ZMM, (VNM/VSM, e drejta për qasje në informacione, drejtësi mjedisore, legjisllacion tjetër relevant) në krahasim me kërkesat e BE-së dhe praktikën më të mira ndërkombëtare. Analiza e vlerësimit të nevojave që do të jetë në dispozicion në gjuhët kombëtare dhe në anglisht.

A2.2: Hartimi i rekomandimeve për politikën kombëtare dhe dorëzimi i tyre tek autoritetet relevante publike.

Konkluzionet e analizave të bëra në aktivitetin A2.1 do të formulohen në rekomandime politike dhe do të përdoren në lobimin ndaj autoriteteve publike për përmirësimin e kuadrin rregullator. Ato do të përbëhen nga kërkesat e argumentuara qartë për ndryshimin dhe/aporregullimin e legjisllacionit, ato do të jenë të mirëmbështetura nga sugjerime specifike mbi ndryshimet e

formulimit si dhe masave të zbatimit. Këto rekomandime do të hartohen së bashku nga INCA dhe OMSHC-të përfituese, nga fillimi i projektit, përgjatë trajnimeve dhe do të mbështeten nga IUCN, si këshilluesi kryesor.

A3.1 Kryerja e një sërë forumesh publike.

INCA dhe IUCN do të organizojnë në zonat pilote 4 tryeza të rrumbullakëta me përfaqësues nga autoritetet publike lokale dhe rajonale, investitorë privatë, institucione financiare, OMSHC dhe media. Gjatë këtyre forumeve rekomandimet nga vlerësimet e nevojave do të bëhen prezente dhe paketa e Konventës së Aarhusit që do të ndahet me të pranishmit. Gjatë forumeve, partnerët do të inkurajojnë dialogun ndërmjet palëve të interesuara, me një fokus të veçantë në sigurimin e proceseve transparente dhe demokratike për përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore lokale dhe kombëtare.

A4.1 Organizimi i disa seminareve me përfaqësues të mediave.

Për të angazhuar gazetarët dhe për të rritur kuptimin e tyre për rëndësinë e rolit të tyre në nxitjen e vendimmarrjes transparente mbi përdorimin dhe menaxhimin e burimeve të natyrës, të paktën 5 seminare në nivel lokal do të zhvillohen në Tiranë dhe në secilën nga 4 zonat pilote. INCA do të ftojë përfaqësuesit e mediave të identifikuar më parë në bashkëpunim me OMSHC-të përfituese. Ky aktivitet do të kombinohet nga dy sesione: *Sesioni i parë*, do të fokusohet në Konventën e Aarhusit dhe do të inkurajojë diskutimin e hapur mbi mënyrën se si mediat mund të promovojnë transparencën në procesin e vendimmarrjes për përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore; *Sesioni i dytë*, do të shpalosë përpara mediave prezente rezultatet e vlerësimit të nevojave dhe do të diskutojë me ta rekomandimet për përmirësimin në kuadrin rregullator lokal dhe kombëtar që rregullon pjesëmarrjen e publikut, *Vijon në faqe 7*

Vijon nga faqe 6 të drejtën për informim, në procesin e vendimarrjes mbi përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore dhe ZMM.

A4.2 Organizimi i një konkursi mbi kronikën më të mirë të lajmeve në lidhje me të drejtën për informacion dhe pjesëmarrjen e publikut, në procesin e vendimmarrjes për përdorimin e qëndrueshëm dhe menaxhimin e burimeve natyrore dhe të ZMM.

Me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit publik mbi të drejtën për informacion dhe nxitjen e pjesëmarrjes publike, në proceset vendimmarrëse për përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore dhe të ZMM, do të bëhet një thirrje publike për dorëzimin e kronikave të lajmeve të botuara nga mediat kombëtare dhe lokale, lidhur

me transparencën dhe pjesëmarrjen e publikut në proceset vendimmarrëse, me fokus përdorimin dhe menaxhimin e burimeve natyrore.

Kronikat mund të jenë në formën e artikujve, kronikave TV, videove dhe/ose serive të fotografike. Një komision vlerësimi prej së paku pesë individësh, duke përfshirë një përfaqësues nga OMSHC-të fituese, një përfaqësues nga Mediat që kanë marrë pjesë në të paktën një nga trajnimet e Medias. Komisioni i vlerësimit do të do të japë çmime për vendin e 1, 2 dhe 3 (deri në 1,500 euro gjithsej) për kronikat më të mira të lajmeve të publikuara. Kronikat e përzgjedhura të lajmeve do të publikohen në faqen e internetit të projektit dhe do të ndahen gjerësisht në të gjitha nivelet. **Nga Nihat DRAGOTI; INCA**

Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Sfidë dhe motivim i Organizatave të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës dhe i komuniteteve për të rritur reagimin dhe presionin në procesin e vendimarrjes publike në mirëmenaxhimin e zonave të mbrojtura

Udhëzuesi "Për mënyrat më të mira të komunikimit, advokimit, lobimit dhe pjesëmarrjes publike", për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile (OMShC), u hartua në kuadër të programit SENiOR-II (Mbështetje për organizatat mjedisore të shoqërisë civile në Shqipëri), që realizohet nga Qendra Rajonale e Mjedisit (REC Shqipëri), me financim nga Qeveria Suedeze (Ambassy Sweden of Tirana)".

Publikimi i këtij udhëzuesi është përpjekje e Institutit të Ruajtjes së Natyrës në Shqipëri (INCA) për përmirësimin e dukshmërisë dhe të efikasitetit në punën e tij dhe të Organizatave të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës (ORrMN).

Në strategjinë e Rrjetit të Mbrojtjes së Natyrës

"Promovimi dhe advokimi për një menaxhim të qëndrueshëm të burimeve dhe vlerave natyrore në zonat e mbrojtura", synohet një përqasje në adresimin afatgjatë të problematikës e të nevojave të rrjetit; ngritjen dhe zhvillimin e një sistemi për identifikimin e çështjeve kryesore me të cilat përballen Zonat e Mbrojtura Mjedisore (ZMM) të përzgjedhura në rajonet: Tiranë, Vlorë, Gjirokastrë, Korçë, Mat, Durrës, Kukës, Shkodër, Elbasan dhe Fier.

ORrMN-të jo vetëm përballen me një mjedis ndryshimesh të shpejta, por nga ana tjetër, janë të shtrënguara me mundësitë e tyre për t'iu përshtatur këtyre ndryshimeve, për shkak të ngurtësisë, të projekteve të vogla

Vijon në faqe 8

Vijon nga faqe 7 dhe tepër të kufizuara. Pra, u nevojitet mbështetje për një zhvillim afatgjatë të kapaciteteve zhvilluese, duhen inkurajuar për përmirësimin e imazhit dhe të mësojnë të ndërtojnë kapacitete e tyre për t'u bërë organizata të vetë qëndrueshme.

Krahas vijimit të procesit të ngritjes së kapaciteteve të tyre, të promovimit të natyrës, të forcimit të rolit dhe të rritjes së bashkëveprimit konkret me komunitetet, synohet nxitja e organizatave të shoqërisë civile, në qarqet kryesore të vendit, për të kontribuar në qeverisjen e mirë, në

angazhimin sa më të gjerë qytetar, duke lehtësuar bashkëpunimin e ngushtë ndërmjet autoriteteve dhe partnerëve vendore dhe rajonale dhe në përafrimin me sfidat e integritetit në BE, nëpërmjet fuqizimit të tyre.

INCA dhe ORrMN kanë një eksperiencë të mirë dhe bashkëpunim me komunitetet lokale dhe institucionet qëndrore, vendore dhe rajonale. Edhe në të ardhmen puna do të vazhdojë të përqendrohet për të forcuar dhe siguruar vazhdimësinë e këtij bashkëpunimi, megjithëse jemi të ndërgjegjshëm për vështirësitë që hasen, sidomos kur zëri ynë nuk përputhet me mendimet e tyre.

Koncepti i organizimit në rrjet vazhdon të ngelet një mundësi shumë e mirë, për të vazhduar eksperiencën e vlefshme dhe frytdhënëse të veprimit në nivel kombëtar dhe lokal, por që

kërkon një mentalitet krejt ndryshe. Tashmë, duhet që ORrMN të jenë të afta të luajnë rolin e katalizatorit, për të garantuar pjesëmarrjen sa më të gjerë proaktive të komuniteteve lokale në vendimmarrje dhe në ndarjen e përfitimeve, që vijnë nga menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore, duke kontribuar, njëherazi, në ruajtjen dhe promovimin e vlerave të larta të

biodiversitetit që karakterizojnë natyrën shqiptare.

Përvoja e këtyre viteve për ORrMN kërkon një angazhim më të madh për adresimin e problematikave dhe të reagimin ndaj tyre, të forcimit të rolit dhe të rritjes së bashkëveprimit konkret me komunitetet, palët e tjera të interesuara, duket ndërmarrë iniciativa dhe të përfshihen më mirë në advokim-lobim-reagim për ruajtjen e natyrës dhe të biodiversitetit, për rritur presionin dhe pjesëmarrjen e tyre në qeverisjen e qëndrueshme të burimeve natyrore, në sensibilizimit dhe informimin e anëtarëve të këshillave bashkiake apo dhe në komisionet përkatëse të Kuvendit të Shqipërisë.

Në procesin e përfshirjes së OMSHC-ve dhe të publikut në vendimmarrje, sfidë e vazhdueshme mbetet motivimi i tyre për të qenë *Vijon në faqe 9*

Vijon nga faqe 8 pjesë e proceseve në nivel lokal. Shumica e tyre nuk kanë informacion të mjaftueshëm dhe nuk janë të vetëdijshëm për këto. Komunikimi me publikun është një proces afatgjatë, i cili përmban një seri aktivitetesh dhe elementesh, siç janë informacionet, mënyrat dhe kanalet specifike mbi të cilat janë mbartur informacionet, shkaqet e qëllimet dhe përcaktimi i grupimeve të synuar që do të jenë prekur me problemin apo dhe me zgjidhjet që kërkohet.

Nëpërmjet këtij udhëzuesi synohet vendosja e sistemit të qëndrueshëm të komunikim-advokim-lobim-reagimit me të gjitha palët e përfshira gjatë përcimit të mesazheve të INCA-s në paraqitjen e drejtpërdrejt të anëtarëve dhe ekspertëve të organizatave të RrMN.

Metodologjia e përdorur përfshin konceptet, rastet dhe praktikat më të mira për advokim-lobim dhe metoda të tjera të reagimit apo zbatimit të presionit publik në procesin e vendimarrjes, në menaxhimin e ZMM, në hartimin dhe zbatimin e strategjive, politikave, programeve apo/dhe të planeve të përgjithshme vendore, duke pasur në fokus ruajtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve dhe peizazhit natyror.

Arrihet një përfaqëse strategjike e angazhimit të organizatave të shoqërisë civile në adresimin afatgjatë të problematikës dhe promovimit të vlerave kryesore në Zona të Mbrojtura Mjedisore.

Udhëzuesi ndihmon dhe këshillon për përmirësimin e paraqitjes së shoqërisë civile, dukshmërisë dhe njohjes së saj nga ana e qytetarëve. Funkzioni kryesor i udhëzuesit është të specifikojë mënyrat, mjetet dhe format e përpunimit të informacionit, të cilat organizatat dëshirojnë t'i ndajë me grupet e synuara.

Udhëzuesi u vjen në ndihmë ORrMN, gjithë grupeve të interesuara të komuniteteve e aktorëve të tjerë, të cilët kërkojnë të bëhen

pjesë e përpjekjeve për të rigjallëruar e forcuar më tej rolin dhe ndikimin e tyre për fushën e ruajtjes së natyrës. Kjo nismë përqipet të nxisë aksionin dhe përfshirjen e komuniteteve, duke synuar vendosjen e një praktike të suksesshme, që do të shërbejë si platformë bazë për shtrirjen e saj të mëtejshme në zona të tjera të vendit dhe më gjerë.

Ky udhëzues ofron një gamë veprimesh të shënjestruara specifike për përmirësimin e komunikimit të dyanshëm të organizatave brenda RrMN dhe me mbështetësit e tyre. Kësisoj, me rrjetëzim të të gjitha resurseve komunikuese dhe shfrytëzim maksimal të kapaciteteve komunikuese, mundësohet përmirësimi, tejkalimi i mangësive dhe i dobësive të kyçe të komunikimit dhe veprimit të përbashkët të organizatave me komunitetin.

Është një mundësi më shumë promovimi, komunikimi, informimi, adresimi dhe aktivizimi për të gjithë OMSHC-t, grupet e interesit, institucionet, të cilët duan të japin kontributin e tyre individual apo/dhe të përbashkët, në arritjen e synimeve për ruajtjen e natyrës, biodiversitetit, peizazhit dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore.

Përbën një udhëzues specifik të ndërthurur mes instrumentave të komunikimit, advokim, lobimit, adresimit, reagimit dhe trajnimit, nëpërmjet aktiviteteve të ndryshme ndërgjegjësuese-edukuese, për një pjesëmarrje më të gjerë e aktive të përfaqësuesve të komuniteteve lokale, në forumet e ndryshme vendimarrëse apo/dhe konsultative, për të minimizuar problematikën dhe për të nxitur promovimin dhe menaxhimin e përbashkët të burimeve natyrore.

Për më tepër kontribuon dhe shërben si platformë komunikimi dhe lobimi për rritjen e transparencës, informimin e publikut në drejtim të adresimit të problematikave dhe të pjesëmarrjes së tyre në *Vijon në faqe 10*

Vijon nga faqe 9 vendimmjet lokale dhe qëndrore. Ndërtimi i marrëdhënieve efektive midis OMSHC-ve, publikut dhe palëve të interesuara dhe partneriteti me strukturat qeverisëse qëndrore e lokale, duhet të konsiderohet si domosdoshmëri e zhvillimit dhe të përmirësimit të situatës. *Koncepti i dialogut me publikun*, duhet të promovohet si një ndër praktikatat më mira në lidhje me marrëdhëniet, informimin dhe adresimit e problematikave nga publiku për ZMM dhe burimet natyrore. Udhëzuesi shërben si mekanizëm për forcimin e rolit të ORrMN, por edhe të OJF të tjera në nivel lokal e kombëtar, për promovimin dhe advokimin e një menaxhimi të qëndrueshëm të burimeve dhe vlerave natyrore në Shqipëri. Këshillon për ndërmarrjen e iniciativave për investigimin dhe monitorimin e zbatimit të legjislacimit mjedisor, në nxitjen dhe marrjen e nismave për përmirësimin e strategjive, politikave dhe të programeve në lidhje fushën e ruajtjes së natyrës, rritjen e vigjilencës për aktet dhe krimet ndaj natyrës e biodiversitetit. Vetë udhëzuesi do të veprojë në përmirësimin e kapaciteteve të brendshme të INCA-s, për vendosjen e marrëdhënieve të qëndrueshme me ORrMN, me OJF-t mjedisore, komunitetet vendore, organet shtetërore dhe studimore, komunitetin e biznesit, mediat dhe politikanët. Njëkohësisht, OMSHC-ve të rrjetëzuara u këshillohet dhe u inkurajohet dialogu për qeverisjen dhe zhvillim të qëndrueshëm të burimeve natyrore, përmes pjesëmarrjes dhe partneritetit. Pasi shoqëria civile është vlerësuar si platformë e veprimit vullnetar kolektiv për interesa, qëllime dhe vlera të përbashkëta në shoqëri. Për këtë arsye, fuqizimi i rolit të shoqërisë civile është objektiv i rëndësishëm i agjencive dhe organizmave ndërkombëtare që operojnë në Shqipëri, si në rastet e programeve ACHIEVE dhe SENiOR-II, të zbatuar nga REC-

Shqipëri.

Më konkretisht, ky udhëzues paraqet kornizë për zbatim të planifikuar dhe efikas të qëllimeve të përcaktuara, krahas ngritjes së kapaciteteve, por edhe të tërheqjes së vëmendjes të organizatës jofitimprurese të tjera, në nivel lokal, për adresimin e këtyre problemeve dhe domosdoshmërisht marrjen pjesë në diskutimet, vendimmarrjet përkatëse, në komunikim, lobim dhe reagim-presion, për rastet e veprimeve të dëmshme nga organet përgjegjëse, qofshin këto dhe të nivelit qëndror.

Ndërtimi i marrëdhënieve të mira me publikun do ndikoj drejtpërdrejt në përmirësimin e efektivitetit të punës së OMSHC-ve për identifikim, adresim dhe advokim-lobim-reagim ndaj problemeve mjedisore dhe të ndikimeve negative në ZMM, në rritjen e pjesëmarrjes në vendimmarrje, në seancat kuvendore, të vëzhgimit, në takime dhe dëgjime publike, në të drejtën e informimit, ankimit, të petitionit etj.

Niveli i pjesëmarrjes së publikut në qeverinë lokale, shpesh, përdoret si indikator për të vlerësuar nivelin e demokracisë dhe respektimit të ligjit në institucionet e shtetit. Pjesëmarrja aktive e qytetarëve kërkon informacione, aftësi, mjete financiare dhe kohë.

Përpos kësaj ka synim bashkërendimin dhe koordinimin e veprimeve në mes institucioneve, shoqërisë civile, sektorit privat dhe publikut në përgjithësi. Praktika e deritashme ka dëshmuar se qytetarët janë më shumë të interesuar për pjesëmarrje në vendimmarrje lokale e kombëtare, në rastet kur vendimi prek drejtpërdrejt interesat e ngushta të tyre.

Nga Nihat DRAGOTI; INCA

Mbrojtja e Deltës së Bunës

Shkodër - 20 Shtator 2018 - Në kuadër të projektit "Mbrojtja e Deltës së Bunës" financuar nga fondacioni MAVA, IUCN në partneritet me Tour du Valat dhe Institutin për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA), si dhe në bashkëpunim me Administratën Rajonale të Zonave të Mbrojtura Shkodër, u krye një mision prezantues paraprak me aktoret kryesore në nivel vendor mbi punën që do të nisë për realizimin e një analize socio-ekonomike mbi varësinë e njeriut ndaj resurseve, duke përfshirë praktikat e përdorimit të bujqësisë / përdorimin e tokës dhe menaxhimin e ujërave në Peisazhin e Mbrojtur të

Lumit Buna-Velipoje. Pjesa cilësore e vlerësimit të kësaj analize në terren, do të ketë si qëllim perceptimin dhe përdorimin e detajuar të shërbimeve dhe të mirave materiale të ekosistemit nga aktoret lokale (rezultatet do të jenë plotësuese dhe të krahasuara me hartëzimin e shërbimit të ekosistemeve sipas habitatit. Analiza socio ekonomike do të realizohet mbi bazen e plotësimit të 200 pyetesoreve pranë komuniteteve që ushtojnë aktivitetet e tyre jetësore dhe ekonomike pranë territorit të Peisazhit të Mbrojtur Lumi Buna Velipoja.

Iniciativa të aktiviteteve të ekoturizmit në Zonat e Mbrojtura

PK Divjakë - Karavasta - 25 Shtator 2018 - në kuadër të zbatimit të projektit "Promovimi dhe advokimi për një menaxhim të qëndrueshëm të burimeve dhe vlerave natyrore në zonat e mbrojtura" (Faza II), Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri INCA, po zhvillon një trajnim një ditë mbi interpretimin e vlerave dhe shërbimeve të ekosistemeve natyrore si dhe modelet e aktiviteteve edukuese dhe ekoturistike me baze natyren. Qëllimi i trajnimit është krijimi i iniciativave të ekoturizmit në zonat e mbrojtura përmes promovimit të traditave lokale me baze natyren dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, si dhe të punojë nga afër me komunitetet, operatorët lokal si dhe AdRZM për rivitalizimin e qendres së vizitoreve në PK Divjakë

-Karavasta.

Ky aktivitet zhvillohet në kuadër të Programit SENiOR-II, i zbatuar nga REC-Albania, me financim nga Qeveria Suedeze (Ambassy Sweden of Tirana).

Projekti "Junior Rangers - Shpresë për të ardhmen"

Përmes Programit të Granteve për Zonat e Mbrojtura, të zbatuar nga Parqet e Harkut

aktive të qytetarëve dhe në këtë kuadër, objektivi i Projektit është ndërgjegjësimi i të rinjve për rëndësinë e vlerave natyrore, sociale dhe ekonomike të zonave të mbrojtura, si dhe përforcimin e partneritetit me komunitetet lokale për mbrojtjen dhe zhvillimin e tyre.

Projekti përmban 10 aktivitete, nëpërmjet të cilave nxënësit do të marrin informacione mbi zonat e mbrojtura, rëndësinë e shtigjeve në zonat e

Dinarik - Rrjeti i Zonave të Mbrojtura të Dinarikëve, WWF Adria dhe të financuar nga Agjencia Suedeze për Zhvillim dhe Bashkëpunim Sida, Shoqata Kombëtare e Parqeve të Shqipërisë, në bashkëpunim me Shkollën e Mesme "Ibrahim Muça" në Librazhd, filloi zbatimin e Projektit "Junior

Ranger-Shpresë për të ardhmen", në të cilin janë përfshirë 25 nxënës të kësaj shkolle.

Objektivi kryesor i Programit është forcimi i partneritetit midis zonave të mbrojtura dhe komuniteteve lokale, duke respektuar parimet e përgjegjësisë, transparencës dhe pjesëmarrjes

mbrojtura, rolin e renxhersave, përdorimin e kamerave kurthe dhe GPS, etj.

Aktiviteti i parë, i zhvilluar në Qendrën e Vizitorëve, në Fushë Studë, të Parkut Kombëtar "Shebenik-Jabllanicë", konsistoi në krijimin e grupit "Junior Rangers", informimin e të rinjve mbi disa aspekte të zonave të mbrojtura dhe shëtitje në këmbë dhe me biçikleta, në një pjesë të territorit të Parkut Kombëtar. Të rinjtë

shfaqën një interesim shumë të madh dhe aktiviteti menjëherë u bë shumë tërheqës, duke rritur dëshirën dhe kureshtjen e tyre për aktivitetet e ardhshëm.

Nga Shoqata Kombëtare e Parqeve të Shqipërisë

Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?

Fragmente nga manuali i praktikave më të mira botërore

Shteti: **Mal i Zi**

Rasti: Plan i Hollësishëm Hapësinor për Linjën e Transmetimit të Energjisë Elektrike dhe Kablloja e Transmetimit Nënujor.

Theksi: Pjesëmarrja e efektshme publike sjell propozime zgjidhjesh më të ekuilibruara që kanë potencialin më të madh për performancë të qëndrueshme.

Plani i Hollësishëm Hapësinor (PHH) do të përcaktonte një korridor infrastrukturor për një linjë të transmetimit të energjisë elektrike, e cila do të shtrihej në mbarë vendin, si dhe pika hyrëse dhe drejtime të mundshme për shtrirjen e një kabloje të transmetimit nënujor për ndërlidhjen me Italinë.

Gjerësia e korridorit të propozuar ishte 1 kilometër. Për shkak të kushteve natyrore dhe kulturore mbizotëruese, ishte praktikisht e pashmangshme që gjurma e kablos të mos kalonte përmes ose në afërsi të disa zonave të mbrojtura. Për këtë arsye kërkohet një VSM.

Qeveria dhe zhvilluesit e PHH-së siguruan akses në informacion. Këtu përfshiheshin diskutime publike lidhur me prezantime të hollësishme të problemeve dhe alternativave. Takimet u mbajtën

në bashkitë e prekura nga PHH-ja, dhe në Akademinë Malazeze të Shkencave dhe Arteve. Përpos kësaj, u mbajt një takim i veçantë lidhur me ndikimet e gjurmëve alternative të parqet kombëtare. Ky takim përfshinte ekspertë të biodiversitetit dhe autoritete të menaxhimit të parkut kombëtar si palë interesi kyçe. Një studim shtesë i biodiversitetit u autorizua për përgatitjen e PHH-së dhe VSM-së për trajtimin e mangësive të identifikuar të informacionit pasi mungesa e të dhënave rreth biodiversitetit u nënvizua veçanërisht gjatë takimeve publike.

Diskusimet publike kontribuuan në: identifikimin e të gjitha pasurive të çmuara natyrore dhe kulturore, të cilat mund të prekeshin nga korridori (si rrjedhojë edhe nga linjat e transmetimit), marrjen parasysh të alternativave (dhe pranimin përfundimtar të gjurmëve dhe vendndodhjeve që kishin më pak dëm), dhe përcaktimin e masave zbutëse. Për shembull, një nga alternativat e marra parasysh për pikën hyrëse të kablos nënujore u përjashtua sepse u identifikua si zonë e mundshme ujore e mbrojtur. Përveç kësaj, një nga alternativat për seksionin verior të linjës së transmetimit (mbi Lever Tara) u përjashtua për shkak të "Deklaratës për Mbrojtjen e Lumit Tara).

Webinar me peshkatarët italianë

Në kuadër të NEMO MED Project, iniciativa për mbështetjen e komuniteteve lokale marine për përmirësimin dhe përfshirjen e grupeve të interesit në zhvillimin e qëndrueshëm të peshkimit, me mundësimin e INCA-s u zhvillua webinarit "Mënyrat e menaxhimit të organizatave të peshkimit në vendin tuaj" midis një grupi peshkatarësh shqiptarësh që veprojnë në gjirin e Vlorë dhe disa peshkatarëve italianë. Gjatë webinarit u diskutuan mënyrat e menaxhimit të

organizatave të peshkimit në Itali dhe u bë krahasimi i tyre me organizatat tona.

...me këtë rast Ju kujtojmë se 9 vjet më parë...

...miratohet Ligji nr. 10006, datë 23.10.2008 "Për Mbrojtjen e faunës së egër". Ligji ka për qëllim mbrojtjen, menaxhimin dhe kontrollin e faunës së egër, me synim për të ruajtur llojet, popullatat, habitatet ku ato jetojnë, rrugët e shtegtimit, si dhe për të siguruar kërkesat e tyre për ushqim, strehim dhe shumim.

Fauna e egër në territorin e Republikës së Shqipërisë është pasuri kombëtare, që administrohet dhe mbrohet me ligj, në përputhje edhe me konventat përkatëse ndërkombëtare, ku Republika e Shqipërisë është palë.

Ligj zbatohet për të gjitha llojet e nënlojet e faunës së egër, përfshirë vezët, foletë, të vegjlit dhe habitatet ku jetojnë të lira, përgjithmonë ose përkohësisht, në mjedise natyrore, tokësore e ujore, në territorin e Republikës së Shqipërisë. Fondi i faunës së egër përbëhet nga tërësia e llojeve të egra, nga popullatat e tyre, si dhe nga habitatet ku ato jetojnë në gjendje të egër.

Mbrojtja e faunës së egër synon:

- a) ruajtjen e rimëkëmbjen e larmisë së llojeve dhe tërësinë e tyre gjenetike;
- b) mbrojtjen e habitateve, të rrugëve të shtegtimit e të kushteve të shumimit të tyre;
- c) ruajtjen e integritetit të komuniteteve natyrore;
- ç) përdorimin e faunës së egër për qëllime studimore-shkencore, që sigurojnë rigjenerimin e tyre;
- d) rihyrjen e llojeve të faunës, të zhdukura apo të rrezikuara.

Ndër të tjera ligji shtjellon: Mbrojtja e llojeve të kërcënuara dhe endemike; Mbrojtja e habitateve, e rrugëve të shtegtimit dhe e kushteve të shumimit; Mbrojtja nga efektet negative të ndryshimeve klimatike; Rimëkëmbja e popullatave të llojeve; Masa të veçanta për ruajtjen e

shpendëve të egër; Masa shpëtuese; Veprime të ndaluara; Përdorimi i llojeve të faunës së egër, ndalimi i përdorimit të llojeve të mbrojtura, përdorimi i faunës së egër për qëllime shkencore, kulturore dhe edukuese; Mbajtja e faunës së egër në gjendje robërie; Veprimtaritë për shumimin në gjendje jo të lirë të faunës së egër; Planifikimi dhe vjelja e llojeve të faunës së egër; Rruajtja e numrit të popullatës së llojeve të faunës së egër; Inventarizimi i faunës së egër, vjelja; Monitorimi i faunës së egër; Kontrolli për mbrojtjen e faunës së egër, organet e kontrollit; Sanksionet...

...11 vjet më parë ...

...me VKM nr. 687, datë 19.10.2007 ekosistemi natyror "Divjakë-Karavasta" shpallet Park Kombëtar me sipërfaqe të zgjeruar 22.230.2 ha, në të cilin përfshihet edhe pjesa e territorit në administrim të Kavajës (Gosë) dhe Fierit (Libofshë). Gjithashtu, pjesë e PK, u bë dhe laguna e Karavastasë, me sipërfaqe 5000 ha, e cila sipas VKM nr. 102, datë 15.1.1996 kishte statusin "Rezervat Strikt Natyror".

Njëherazi, ky territorit, si ekosistem natyror veçanërisht i mbrojtur, ka dhe statusin e Zonës Ramsar, me VKM nr. 413, datë 22.8.1994.

Në kuadër të bashkëpunimit me JICA për PK "Divjakë-Karavasta" është hartuar edhe Plani i Menaxhimit, i cili është miratuar me urdhër të ministrit të Mjedisit nr.782, datë 30.12.2015...

...12 vjet më parë ...

...vendimi i KM nr. 680, datë 22.10.2004 shpalli sistemin ligatinor të VJOSË-NARTË "Peizazh Ujor/Tokësor i Mbrojtur", me sipërfaqe 19738 ha, nga e cila 7225 ha sipërfaqe ligatinore, 1167 ha pyjore, 7798 ha bujqësore, 2985 ha ujore dhe pjesa tjetër urbane e industriale. Në këtë territor u përfshi edhe ish Rezervati i Gjuetisë "Pishë Poro" (Vlorë), me sipërfaqe 1750 ha, i miratuar nga Ministria e Bujqësisë në vitin 1969.

Është për tu theksuar se me këtë VKM dhe sipas Planit të Menaxhimit, për herë të parë, u praktikuar dhe u miratua procesi i zonimit të territorit për zonat e mbrojtura.

PM "Vjosë-Nartë" ka plan menxhimi, i hartuar qysh më Dhjetor 2004, në kuadër të projektit MedWetCoast "Ruajtja e ligatinave dhe e ekosistemeve bregdetare në rajonin e Mesdheut", financuar nga GEF/UNDP. Ky plan nuk u mbështet financiarisht për zbatimin e tij dhe i ka ardhur koha për rishikim...

...14 vjet më parë ...

Me VKM nr.531, datë 31.10.2002, territori natyror i kompleksit ligatinor të Butrintit (Liqeni i Butrintit, Parku Kombëtar i Butrintit, Kepi i Stillos, ishujt e Ksamilit) shpallet zonë natyrore, veçanërisht e mbrojtur, për t'u përfshirë në listën e Konventës "Për ligatinat me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht si habitate të shpendëve ujorë", me sipërfaqe të përgjithshme 13,500.0 ha. Pjesë e kësaj zone Ramsar janë edhe territoret e përfshira në Parkun Kombëtar të Butrintit...

...4 vjet më parë ...

...më 13.10.2014, inagurohet zyrtarisht, në Korçë, Rezerva Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë (RNBOP), pas një procesi të gjatë me aktorët më të rëndësishëm në rajon. Këshilli Koordinativ Ndërkombëtar (ICC) i Programit "Njeriu dhe Biosfera" të UNESCO ka miratuar nominimin e RNBOP në sesionin e 26 të mbajtur në Joenköping, Suedi, më 11.6.2014.

Rezerva Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë, përfshin basenin e liqenit të Ohrit dhe basenin e të dy liqeneve të Prespës, që lidhen me të. Sipërfaqja e rezervës në pjesën shqiptare e maqedonase të basenit të Ohrit dhe nën-baseneve të liqeneve të Prespës është 446,244.52 ha. Kjo rezervë biosfere ndërtohet mbi tre shtylla që kanë të njëjtën rëndësi:

- Konservimi
- Zhvillimi i qëndrueshëm
- Shkenca, edukimi dhe ndërgjegjësimi (logjistika)

Në Rezervën Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë gjenden 454,000 banorë që jetojnë në 23 komuna e bashki në pjesën shqiptare dhe në gjashtë bashki në pjesën maqedonase. E gjithë zona karakterizohet nga një biodiversitet i pasur me specie të rralla e të rrezikuara në nivel global. Liqenet e Ohrit dhe Prespës, për shkak të gjenezës historike, kanë në gjirin e tyre specie të shumta endemike të cilat janë unike dhe gjenden vetëm në ekosistemin ujor dhe në ekosistemet tokësore për rreth liqeneve. Për këtë arsye në vitet pesëdhjetë të shekullit të kaluar u krijuan parqet kombëtarë për ruajtjen e këtyre vlerave. Parqet Kombëtarë të Galicicës dhe Pelisterit në Maqedoni dhe Parku Kombëtar i Prespës në Shqipëri përfaqësojnë funksionin e konservimit të Rezervës së Biosferës. Në zonën qendrore të rezervës janë përfshirë rreth 14,000 ha ku ndalohet rreptësisht zhvillimi i

Vijon në faqe 16

Vijon nga faqe 15 çfarëdo aktiviteti njerëzor.

Zonat qendrore rrethohen nga një zonë buferike prej 140,429.27 ha në të cilën lejohen ato përdorime të burimeve natyrore që përforcojnë qëllimet e konservimit të zonës qendrore. Zona buferike rrethohet nga zona e tranzicionit me sipërfaqe 291,426.01 ha, në të cilën përdorimi i burimeve natyrore është subjekt i qëndrueshmërisë.

Objektivi qendror në krejt Rezervën Ndërkufitare të Biosferës është zhvillimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore në dobi të banorëve lokalë. Meqenëse rajoni në fjalë ka qenë i populluar prej më se 7000 vjet më parë, del nevoja që të rizbulohen njohuritë e mëparshme mbi përdorimin e qëndrueshëm të burimeve ekzistuese dhe të kombinohen me mjetet dhe masat moderne për përmirësimin e jetesës të banorëve vendas. Kjo detyrë

adresohet sektorit shkencor, i cili në të dy vendet bregliqenore përfaqësohet nga universitete dhe institucione kërkimore të ndryshme.

Rezerva Ndërkufitare e Biosferës Ohër Prespë do të administrohet nga Komiteti i Menaxhimit të Basenit të Ohrit (OWMC), një institucion i krijuar në kuadrin e një marrëveshje dypalëshe nga të dy vendet bregliqenore, e nënshkruar në vitin 2004 dhe e ratifikuar nga parlamentet e të dy vendeve. OWMC mbështetet nga Sekretariati i Përbashkët me zyra në Pogradec dhe Ohër. Sekretariati i përbashkët do të jetë njësi që do të organizojë bashkëpunimin brenda kufijve të RNB të re...

Konventat Ndërkombëtare ku Shqipëria është palë

Konventa e AARHUSIT

"Për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit".

U nënshkrua më 25 Qershor 1998, në Aarhus të Danimarkës. **Shqipëria është bërë palë e kësaj konvente në bazë të ligjit nr. 8672, datë 26.10.2000.** Objektivi i konventës është që të kontribuojmë në mbrojtjen e të drejtës së çdo individi të brezave të sotëm e të ardhshëm, për të jetuar në një mjedis të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqënien e tij, çdo palë do të garantojë të drejtën e publikut, për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve mjedisore dhe për t'iu drejtuar gjykatës, në lidhje me çështje të mjedisit në përputhje me klauzolat e kësaj

Konvente. Sipas konventës çdo Palë do të marrë masat e nevojshme legislative, rregullatore dhe masa të tjera, duke përfshirë masat për të arritur një përputhje midis klauzolave që zbatojnë kushtet e të drejtës së informimit, pjesëmarrjes dhe të drejtës për t'ju drejtuar gjykatës në këtë Konventë, si dhe masat e duhura të zbatimit rigoroz për të krijuar dhe ruajtur një kuadër të qartë, transparent dhe të qëndrueshëm për zbatimin e klauzolave të kësaj Konvente; të përpiqet të sigurojë që zyrtarët dhe autoritetet të ndihmojnë dhe udhëheqin publikun, kur kërkojnë të informohen për mjedisin, kur kërkojnë lehtësimin e pjesëmarrjes në marrjen e vendimeve mjedisore dhe kur kërkojnë t'i drejtohen gjykatës për çështjet e mjedisit; të promovojë edukimin mjedisor dhe rritjen e ndërgjegjësimit mjedisor të publikut, veçanërisht për mënyrën e marrjes së informacionit për mjedisin, të *Vijon në faqe 17*

Vijon nga faqe 16 marrjes pjesë në vendimmarrjen dhe të ushtrimit të së drejtës për t'ju drejtuar gjykatës; të parashikojë masa për njohjen e duhur dhe mbështetjen e shoqatave, organizatave, ose grupeve që promovojnë mbrojtjen e mjedisit dhe do të sigurojë që sistemi i vet ligjor kombëtar, të jetë në përputhje me këtë detyrim; Konventa nuk do të kërkojë pakësimin/dobësimin e të drejtave ekzistuese të publikut për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'ju drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit; të promovojë zbatimin e parimeve të kësaj Konvente në proceset ndërkombëtare të vendimmarrjes për mjedisin dhe brenda kuadrit të organizatave ndërkombëtare në çështjet që lidhen me mjedisin; të sigurojë që personat, të

cilët ushtrojnë të drejtat e tyre në përputhje me klauzolat e kësaj Konvente nuk do të gjykojnë, persekutohen, ose ngacmohen në çfarë do mënyrë për përfshirjen e tyre. Kjo Klauzolë nuk do të ndikojë autoritetin e gjykatave kombëtare në dhënien e kostove të arsyeshme gjatë procedurave gjyqësore, dhe sipas kësaj Konvente, publiku do të ketë të drejtën për të pasur informacion, do të ketë mundësinë për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe do të ketë të drejtën për t'ju drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit, pa u diskriminuar, për sa i përket nënshtetësisë, kombësisë, vendbanimit dhe në rastin e një personi juridik, pa u diskriminuar për shkak të vendit të tij të regjistrimit ose të qendrës efektive të veprimtarive të tij.

NJOFTIME

- 1 Tetor - Dita Botërore e Habitaveve (e hëna e parë e tetorit)
- 4 Tetor - Dita Botërore për Mbrojtjen e Kafshëve
- 13 Tetor - Dita Ndërkombëtare për Pakësimin e Fatkeqësive Natyrore
- 16 Tetor - Dita Botërore e Ushqimit
- 24 Tetor - Dita Ndërkombëtare e Veprimeve për Klimën
- 1 - Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

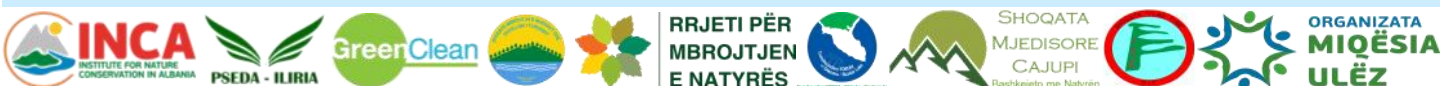
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro